

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

SUVI TAHLO

Seikkailuteema varhaiskasvatuksessa

OPAS VARHAISKASVATTAJILLE
SEIKKAILUKASVATUKSEN TOTEUTUKSEEN

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA
2021

Tekijä(t) Tahlo, Suvi	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 26.04.2021
	Sivumäärä 30	Julkaisun kieli Suomi
Julkaisun nimi Seikkailuteema varhaiskasvatuksessa		
Tutkinto-ohjelma Sosiaali- ja terveysalan		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön aiheena on varhaiskasvatuksessa toteutettava seikkailukasvatus. Työn tarkoituksena on päiväkodissa tapahtuvan seikkailukasvatustoiminnan rikastuttaminen ja seikkailun tuominen osaksi jokaista päiväkotipäivää. Tavoitteena on tuoda esiin erilaisia keinoja seikkailukasvattamisen toteuttamiseksi päiväkodissa. Työn tilaajana toimi pirkanmaalainen seikkailupäiväkoti, jossa painotetaan seikkailun ohella liikunta- ja luontokasvatusta.</p> <p>Opinnäytetyöni on toiminnallinen opinnäytetyö. Oppaan toteutus aloitettiin aiheeseen perehtymisellä ja suunnittelulla. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu varhaiskasvatuksen ja seikkailukasvatuksen teoriasta, jotka koottiin kirjallisuuden ja tutkimusten pohjalta. Ideoita toteutukseen kerättiin päiväkodin kasvatusvastuulliselta henkilökunnalta vapaaehtoisella sekä anonyymillä kyselylomakkeella.</p> <p>Opinnäytetyöskentelyn tuotoksena syntyi seikkailukasvatusta käsittelevä opas varhaiskasvattajille, joka sisältää seikkailukasvatuksen teoriaa sekä toimintaideoita seikkailukasvatustuokioille. Opas tehtiin sähköiseen muotoon, jotta se olisi helposti hyödynnettävissä yhteistyöpäiväkodissa sekä mahdollisesti muissakin konsernin päiväkodeissa. Lisäksi oppaasta tehtiin yksi tulostettu versio yhteistyöpäiväkodille. Lisäksi oppaan rinnalle kehiteltiin materiaalipaketti oppaan toimintaideoiden toteuttamisen tueksi. Tavoitteena on, että opasta käyttävät varhaiskasvattajat saavat tietoa seikkailukasvatuksesta sekä pystyvät hyödyntämään oppaan harjoituksia päiväkotiarjessa.</p>		
Asiasanat Varhaiskasvatus, seikkailukasvatus, opas, päiväkotikielinen		

Author(s) Tahlo, Suvi	Type of Publication Bachelor's thesis	Date 26.04.2021
	Number of pages 30	Language of publication: Finnish
Title of publication Adventure theme in early childhood education		
Degree programme Social services		
Abstract <p>The subject of this thesis work is adventure theme in early childhood education. The purpose of this work is to enrich the adventure education activities and to bring the adventure towards every kindergarten day. The goal is to bring out different ways to execute the adventure education in kindergarten. The work was ordered by an adventure daycare center from Pirkanmaa, which emphasizes exercise and nature education along with adventure.</p> <p>My thesis work is practice based. Implementation of the guide got started by familiarizing and planning the subject. The theoretical frame of reference consists of early education and adventure education theory, which was put together based on literature and research. Ideas for the guide were collected from the kindergarten faculty with a voluntary and anonymous survey.</p> <p>The product of my thesis work was an adventure education guide which includes theory on adventure education and practice ideas for adventure education moments. The guide was made in an electrical form so it would be easily benefitted in my co-operative kindergarten and possibly other kindergartens of the same company. In addition, I made one paper version for my co-operative kindergarten. And in addition to that guide, a pack of materials was developed to help the implementation of the activity ideas. The goal is that all early educators using the guide get information about adventure education and are able to benefit from the exercises of the guide in day-to-day kindergarten life.</p>		
<u>Key words</u> childhood education, adventure education, guide, day care centre		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 Kehittämistyön tausta ja tavoitteet	6
2.2 Yhteistyökumppanina seikkailupäiväkotinä	7
2.3 Toiminnallinen opinnäytetyö	8
2.4 Tiedonhankinnan lähteillä	9
3 SEIKKAILUKASVATUS	10
3.1 Seikkailukasvatuksen määritelmä	10
3.2 Elämyspedagogiikka	11
4 VARHAISKASVATUS	12
4.1 Varhaiskasvatuksen määritelmä	12
4.2 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka	13
4.3 Oppimisen alueet varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa	15
5 SEIKKAILUKASVATUKSEN TARJOAMAT MAHDOLLISUUDET VARHAISKASVATUKSELLE	16
5.1 Seikkailukasvatus varhaiskasvatuksessa	16
5.2 Seikkailukasvatuksen mahdollistavat oppimisympäristöt	17
5.3 Ohjaajan rooli ja merkitys seikkailukasvatuksessa	18
5.4 Hyvän seikkailukasvatuksen tunnuspiirteitä	19
6 SEIKKAILUKASVATUSOPPAAN TOTEUTTAMINEN	20
6.1 Hyvän oppaan lähtökohdat	20
6.2 Oppaan toteutusprosessi	21
6.3 Valmis opas ja sen käyttö	23
7 POHDINTA	24
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Seikkailukasvatus oli minusta mielenkiintoinen aihe opinnäytetyölle, sillä se saattaa olla monelle varhaiskasvatuksen parissa työskentelevälle tuttu termi. Sen monista mahdollisuuksista tietoa ei kuitenkaan välttämättä ole niin kattavasti, että seikkailukasvatustoimintaa voitaisiin toteuttaa kaikista hedelmällisimmällä tavalla. Tätä termiä oli ainakin minulle ja tartuinkin ideaan lähteä työstämään opinnäytetyötäni seikkailukasvatusteeman ympärille aiheen vaikuttaessa mielenkiintoiselta, sellaiselta että sen ympärille oli mielekästä lähteä rakentamaan opinnäytetyötä.

Opinnäytetyössäni pyrin kirjallisuuden kautta muodostamaan kattavan käsityksen siitä, mitä seikkailukasvatus on ja miten sen toteuttaminen osana varhaiskasvatusta vaikuttaa lapsen kasvuun ja kehitykseen. Tässä opinnäytetyössä tarkastelen seikkailukasvatuksen merkitystä varhaiskasvatuksen näkökulmasta.

Seikkailukasvatustoiminta varhaiskasvatuksen osana on saatettu nähdä vaikeasti toteutettavana erikoistoimintana, joka vaatii paljon resursseja. Näin minä itse ajattelin ennen kuin olin aloittanut opinnäytetyöni aiheeseen perehtymisen kunnolla. Aiheeseen enemmän tutustuttuani sain huomata, kuinka väärässä olin ollut. Seikkailut voivat vaatia paljon resursseja, mutta seikkailukasvatusta on täysin mahdollista toteuttaa myös päiväkodin arjessa. Seikkailutoiminta varhaiskasvatuksessa voi olla itse tekemisen ja yhdessä toimimisen kautta saavutettua elämyksellistä oppimista, jossa ympäristöä on hyödynnetty seikkailullisena elementtinä. Näitä ympäristöjä voivat olla päiväkodin arkiset ympäristöt, jos ne vain osataan nähdä seikkailun kautta uudessa valossa. Siten jokainen päiväkotipäivä voi lapselle olla kuin seikkailua, sekä sen kautta uuden oppimista. Tämän oppimani myötä halusin lähteä kokoamaan seikkailukasvatustapausta yhteistyökumppaninani toimineelle seikkailupäiväkodille. Oppaan ideana on toimia varhaiskasvattajien apuna heidän ideoissaan seikkailukasvatustoimintaa. Oppaasta oli

tavoite tulla mahdollisimman kattava, mutta kuitenkin nopealukuinen, jotta sitä olisi mahdollisimman helppoa hyödyntää päiväkotiarjen keskellä.

2 KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kehittämistyön tausta ja tavoitteet

Uusissa Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa vuodelta 2018 puhutaan siitä, millaisena kasvattajien tulisi nähdä lapsi: aktiivisena ja uteliaana sekä oppimishaluisena toimijana, jolle ominaisia tapoja uuden opetteluun sekä kertaamiseen ovat esimerkiksi havainnoiminen ja ympäristön tarkkailu, liikkuminen, leikkiminen ja muun muassa itsensä ilmaisu erilaisissa ympäristöissä, eli siis ihan kaikkialla. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen ja sen parissa työskentelevän henkilöstön tulisi omalla toiminnallaan mahdollistaa nämä erilaiset mahdollisuudet ja tilaisuudet lapsen oppimiselle. (Opetushallitus. 2018. s.21-22). Tämän pohjalta voidaan todeta, että oppiminen on kokonaisvaltainen prosessi, jota tapahtuu paikasta huolimatta lasten saadessa itse toimia aktiivisesti. Näkisinkin seikkailukasvatuksen hyvänä lisänä varhaiskasvatuksen toteuttamiseen, sillä sen keinoin pedagogista toimintaa voidaan järjestää erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä ja toisaalta jokaisesta päiväkotipäivästä voidaan pyrkiä tekemään lapselle seikkailu. Näiden seikkojen myötä koen aiheen tärkeäksi ja ajankoh- taiseksi siinä määrin, että siitä tarvittaisiin vielä lisää tietoa sekä yleisellä tasolla että varhaiskasvattajien keskuudessa. Pyrin vastaamaan tähän tarpeeseen opinnäytetyös- kentelyni kautta.

Yhteistyökumppanini toiveena oli heidän seikkailukasvatustoimintansa kehittäminen, ja tähän lähdin vastaamaan tekemällä oppaan seikkailukasvattamisesta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyöni tavoitteena oli tuottaa tämän seikkailupäiväkodin varhaiskasvattajien käyttöön seikkailukasvatusopas, josta he saisivat tietoa seikkailukasvatuksen teoriasta, sekä ideoita seikkailukasvatustuokioiden järjestämiseen. Oppaassa nostetaan esiin myös kokopäiväpedagogiikan merkitys. Tavoitteena oli, että oppaasta tulisi helppokäyttöinen arjen työväline, josta saisi vinkkiä seikkailukasvatustoiminnan

järjestämiseen osana varhaiskasvatuksen toteuttamista niin, että muut tärkeät osa-alueet eivät kuitenkaan jää seikkailukasvatuksen varjoon. Koska varhaiskasvatus ja seikkailukasvatus sen osana ovat käsitteinä hyvin laajoja, olen kuitenkin rajannut opinnäytetyöni aiheen käsittelemään vain seikkailukasvatusta varhaiskasvatuksen osana.

Opinnäytetyöskentelyssäni tarkoitukseni oli ottaa selvää siitä, mitä on seikkailukasvatus, miten sitä toteutetaan varhaiskasvatuksessa ja toisaalta, miten sitä voitaisiin siellä toteuttaa. Oppaan on tarkoitus toimia varhaiskasvattajien tukena seikkailukasvatuksen toteuttamisessa samalla ollen myös markkinoinnin apuväline. Lisäksi sen tarkoituksena on myös pyrkiä vastaamaan yhteistyöpäiväkodin tarpeeseen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Toivon, että oppaan avulla varhaiskasvattajat saisivat uusia ideoita seikkailukasvatuksen toteuttamiseksi, sekä seikkailukasvatusteema konkretisoituisi ja muuttuisi helpommin lähestyttäväksi. Lisäksi toivon, että keräämääni tietoa on helppo soveltaa arjen varhaiskasvatustilanteisiin. Ajattelen myös, että olisi hienoa, jos oppaan avulla seikkailupäiväkodin markkinointi helpottuisi siten, että vanhemmat, jotka ajattelevat seikkailupäiväkotia mahdollisena hoitopaikkana lapselleen, voivat saada varhaiskasvattajilta tarvittaessa kattavasti tietoa seikkailukasvatuksesta ja sen toteutuksesta heidän päiväkodissaan.

2.2 Yhteistyökumppanina seikkailupäiväkoti

Yhteistyökumppaninani opinnäytetyöprosessissani oli seikkailupäiväkoti, jonka arjessa seikkailun lisäksi näkyvät myös liikunta- ja luontokasvatus. Kysyin heitä yhteistyökumppanikseni opinnäytetyöprosessiin, sillä heidän päiväkotinsa teemat kiinnostivat minua opinnäytetyön aiheita ajatellen, vaikka idea ei tuolloin minulla ollutkaan vielä täysin selvillä opinnäytetyöni toteuttamisen suhteen. Siten päiväkodilla oli myös mahdollisuus vaikuttaa siihen, mistä aihealueesta lähdin opinnäytetyötäni työstämään. Lisäksi minulla oli tulossa ammatillinen harjoittelu suoritettavaksi heillä, joten paikka tuntui hyvältä ja luonnolliselta vaihtoehdolta kysyä yhteistyökumppaniksi.

Opinnäytetyöprosessini aloitinkin siis maaliskuussa 2020, kun lähdin kartoittamaan minulle mahdollisia yhteistyökumppaneita ja kysyin nykyisen yhteistyökumppanini kiinnostuksesta yhteistyöstä opinnäytetyöni suhteen ja sainkin myönteisen vastauksen. Aihe oli tällöin vielä avoimempi, mutta alkoi muotoutua jo keväällä yhteistyökumppanin tarpeiden ja omien mielenkiinnonkohteideni mukaan seikkailukasvatuksen ympärille. Aloin keräämään aiheesta teoreettista viittekehystä kesällä 2020. Idea tarkentui lisää syksyllä 2020, jolloin päiväkodin henkilöstön kanssa keskusteltuani aloitin työstämään tuotostani, varhaiskasvattajan opasta seikkailukasvatukseen.

2.3 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisella opinnäytetyöllä tavoitellaan usein käytännön toiminnan opastamista tai esimerkiksi jonkin toiminnan järjestämistä. Siten toiminnallinen opinnäytetyö voi olla esimerkiksi opastus tai jonkin tapahtuman järjestäminen tai jokin muu käytäntöön liittyvä tuotos, jonka toteutustapa vaihtelee sen mukaan, millaiselle kohderyhmälle se tehdään. (Airaksinen, T. & Vilka, H. 2003. s.9, 40). Oma opinnäytetyöni onkin muoltaan toiminnallinen, sillä se tuntui luonnolliselta valinnalta tämän opinnäytetyön aiheen vuoksi sekä siksi, että päädyin oppaan tekoon opinnäytetyöprosessini lopputuotoksena.

Opinnäytetyöskentelemiseni on samalla myös projektinomaista, sillä työstämäni opinnäytetyö on ainutkertainen minulle, sekä sille oli asetettu myös tietyt resurssit sekä määräaika valmistumiselle (Hakala, J.T. 2000. s.25). Minun tapauksessani aikataulu kuitenkin oli melko joustava, mikä johtuu siitä, että olen aloittanut opinnäytetyöni työstämisen jo hyvissä ajoin, jonka lisäksi opinnäytetyön valmistumisajankohta yhteistyökumppanini kanssa oli keskusteltu keväälle 2021; mitään tarkkaa päivämäärää, jolloin työni tulisi olla valmis ei siis ollut yhteiskumppanin toimesta asetettu. Näiden asetettujen raamien sisällä minä pyrin saavuttamaan alussa opinnäytteelle määriteltyjä, sekä matkan varrella tarkentuneita tavoitteita.

Oppaaseen nostamani tiedot pohjautuvat pitkälti jo olemassa olevaan teoriatietoon, josta itse poimin mielestäni oleellisia seikkoja sekä ilmaisin ne omin sanoin, eli toisin sanoen pyrin tekemään teoriasta arjessa helposti lähestyttävää. Päädyin työstämään

opinnäytetyötäni näin, sillä ajattelin, että teoriapohjan kautta asian lähestyminen olisi hyvä tapa toimia tämän oppaan työstämisen kanssa. Ajattelen, että toimintatapani olisi toimiva opinnäytetyöni suhteen. Varauduin toki myös siihen, että kaikki ei sujuisi suunnitelmieni mukaisesti, vaikka halusinkin toteuttaa oppaan mahdollisimman huolellisesti. Koska tein oppaan, minun tuli olla huolellinen käyttämieni lähteiden suhteen. Tämän takia minun oli kannattavaa suosia ensisijaisia sekä tieteellisiä lähteitä opinnäytetyötä tehdessäni (Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. s.72).

Uskon, että tekemällä toiminnallisen opinnäytetyön ja luomalla jotakin konkreettista, eli tämän oppaan varhaiskasvattajille seikkailukasvatuksen toteuttamisesta varhaiskasvatuksessa, opinnäytetyöprosessini aikana hankkimani tieto on helpommin muiden saatavilla.

2.4 Tiedonhankinnan lähteillä

Linnossuon (2007, 201) mukaan seikkailukasvatuksesta on Suomessa alettu puhumaan ensimmäisiä kertoja 1980-luvulla. Tällöin keskusteluissa viitattiin seikkailukasvatukseen hoito-, kasvatus-, sosiaali- ja nuorisotyöalojen ammattilaisten työssään hyödyntämänä menetelmänä. Seikkailukasvatus alkoi muotoutumaan nykyiseen tavoitteelliseen muotoonsa Matti Telemäen lanseerattua Opetusministeriön tuella seikkailupedagogiikan Suomeen. Seikkailukasvatuksen termi alkoikin vakiintua käyttöön 1990-luvulla, jolloin maailmalla vaikuttavia seikkailumalleja pyrittiin tuomaan myös suomalaisen kasvatustyön käyttöön. (Karppinen, K. & Latomaa. T. 2015. s. 16, 41, 123). Lisäksi vuonna 1991 alkunsa sai Suomen seikkailukasvatuksen tuki KOTA r.y., joka on toiminut merkittävänä seikkailukasvatustoiminnan edistäjänä Suomessa (Karppinen, K. & Latomaa. T. 2015. s.122).

Seikkailukasvatuksen vakiinnuttua Suomeen on alettu tekemään erilaisia kehittämishankkeita, ja käsite on muovautunut edelleen, mutta silti seikkailukasvatus on vielä suhteellisen uusi käsite Suomessa. Suomesta löytyy kuitenkin joitakin erilaisia tutkimuksia, opinnäytetöitä ja kirjallisuutta aiheesta. Seikkailukasvatukseen linkittyviä aiemmin aiheesta tehtyjä tutkimuksia, opinnäytetöitä sekä kirjallisuutta olen pyrkinyt myös itse hyödyntämään omaa opinnäytetyötäni tehdessäni, kuitenkin sitä soveltaen

sekä lähdekriittisesti punniten ja itse uutta luoden. Minulla oli opinnäytetyötäni tehdessä mahdollisuus löytää seikkailukasvatusta koskevaa teoretietoa aihealuetta käsittelevästä kirjallisuudesta sekä hyödyntää jo olemassa olevia opinnäytetöitä ja näiden pohjalta puntaroida samalla omaa opinnäytettäni ja sen ideaa. Minulla oli kuitenkin mahdollisuus lähteä työstämään opinnäytettäni niin, että pystyn vastaamaan työelämän tarpeeseen sekä minun oli mahdollista pyrkiä nostamaan esille myös uudenlaisia näkökulmia aiheesta.

Merkittävänä tietolähteenä toimi myös itse seikkailupäiväkoti, jossa olin ollut myös harjoittelussa ja siellä päässyt näkemään seikkailukasvatustoiminnan toteutumista käytännössä varhaiskasvatuksen ympäristöissä. Minulla on ollut myös mahdollisuus kysyä ja keskustella opinnäytetyöstäni yhteistyökumppanini kanssa tämän harjoittelun aikana sekä sen jälkeenkin.

3 SEIKKAILUKASVATUS

3.1 Seikkailukasvatuksen määritelmä

Linnossuon (2007, 204) mukaan: ”Seikkailukasvatus on kokemuksia ja elämyksiä, oivaltamista ja toimintaa, jonka kautta ihminen oppii ja kasvaa ymmärtämään itseään, toimintaansa ryhmän jäsenenä sekä tutustuu omaan alkuperäänsä luontoyhteisyyden kautta”.

Seikkailukasvatus on siis pitkälti seikkailutoiminnan soveltamista kasvatuksen osana (Aaltonen, T. 1995. s.11). Kasvattaessa siis hyödynnetään seikkailua oppimisen välineenä, jolloin puhe on seikkailukasvattamisesta. Sen kautta saatujen oppimiskokemusten painopisteenä voidaan pitää kokemuksia, elämyksiä sekä toiminnallisuutta. (Karppinen, S.J.A. & Latomaa, T. 2015. s.45-46). Lisäksi seikkailun kautta voidaan oppia elämän kannalta hyvinkin tärkeitä taitoja, joista lapselle on hyötyä tavallisessa arjessa. Tällaisia taitoja voivat olla esimerkiksi taito jakaa ja luopua asioista, sekä yleisellä tasolla toisten ihmisten huomioon ottaminen. (Cavén, S. 1992. s.46). Karppisen (2010).

s.118-119) mukaan seikkailutoiminnan käyttäminen kasvatuksessa vaikuttaa kasvatettavaan kuitenkin myös hyvin kokonaisvaltaisesti, eikä pelkästään auta vain yksittäisten asioiden oppimisessa sillä oppiminen tapahtuu pitkälti erilaisten kokemusten kautta.

Kun seikkailukasvatusta käytetään kasvatuksen apuvälineenä, tulisi ohjauksen kohteena oleva nähdä itse aktiivisena toimijana. Tämä tarkoittaa, että ihminen saa oman ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti myös itse etsiä uusia asioita, joiden kautta kokea uudenlaisia elämyksiä ja harjoitella uusia taitoja. (Aaltonen, T. 1995. s.11.) Seikkailukasvatuksen voidaankin ajatella olevan eräänlainen metodi, joka hyödyntää paljolti aitoja ympäristöjä toimintojen tapahtumapaikkoina. Tämä toiminta voi olla melkein mitä vaan toimintaa erilaisten pienten kisailujen ja tai vaikkapa eräretkien väliltä, kunhan siinä fokus on ryhmän ja tämän ryhmän yksilöiden ominaisuuksien kehittymisessä. Toiminta tulee siis suunnitella vastaamaan ensi sijassa ryhmän tarpeita. (Lehtonen, K. 2017).

3.2 Elämyspedagogiikka

Elämyspedagogiikkaa yhdistää elämystä ja kasvatusta. Sitä ei Suomessa suoraan pidetä kuuluvana kasvatukseen kasvatustieteen näkökulmasta tarkasteltuna. Elämyspedagogiikkaa toteuttamalla voidaan kuitenkin saavuttaa lapselle asetettuja pedagogisia tavoitteita. Tämä on mahdollista, sillä elämyspedagogiikkaa toteuttamalla seikkailukasvatuksen rinnalla, lapset voivat saada oppimisen kokemuksia elämysten kautta itse toimimalla. Kun lapset pääsevät itse olemaan aktiivisia toimijoita, he voivat parhaimmillaan kokea vahvasti vaikuttavia elämyksiä, joiden vaikutukset voivat näkyä oppimisena. Lapsi voi kokea elämyksellisen hetken myös oppimistilanteena, joka jää hyvin mieleen elämyksellisyytensä ansioista. (Karppinen, J.A. & Latomaa, T. 2015. s.45-46). Elämyspedagogiikan kautta voidaan siis saavuttaa oppimista, ja lapset saattavat oppia asioita niin, että ne oikeasti jäävät lasten mieliin, sillä he ovat itse saaneet tehdä ja toimia. Silloin syntyvä muistijälki voi olla hyvinkin vahva.

Elämyspedagogiikan ja seikkailukasvatuksen käsitteet saattavat mennä helposti sekaisin, eikä se ole ihme. Käsitteet ovat tietyllä tapaa lähellä toisiaan, ja esimerkiksi molemmissa oppiminen tapahtuu elämysten ja kokemusten refleктоimisen kautta.

(Karppinen. S.J.A & Latomaa. 2007. s.11-12). Erojakin näillä kuitenkin on. Voidaan ajatella, että kun kasvattaessa käytetään seikkailullisia elementtejä, käytetäänkin elämyspedagogista lähestymistapaa. Siten seikkailukasvatuksella voidaan tarkoittaa seikkailupainotteista elämyspedagogiikkaa, jonka takia ei ole kannattavaa käyttää elämyspedagogiikkaa ja seikkailukasvatusta toistensa synonyymeinä. (Karppinen. S.J.A 2010. s. 118-119). Seikkailukasvattamisen voidaan ajatella siis olevan vähemmän suunniteltua, sillä seikkailussa tapahtuvia asioita ei voida etukäteen suunnitella. Toki varhaiskasvatuksen seikkailuilla tulee olla suunnitelma esimerkiksi retkeä varten, mutta koskaan ei voida kuitenkaan täysin tietää, mitä tulee tapahtumaan esimerkiksi retkelle lähettäessä. Elämyspedagogisessa tavassa seikkailua keskeisempää on kasvatukselliset seikat, jolloin se on enemmän myös suunniteltavissa. Tässä opinnäytetyössä käsittelem seikkailukasvatusta, mutta en tee tiukkaa rajaa eri määritelmien välille, sillä tarkoitukseni on koota tietoa seikkailukasvatuksesta ja sen mahdollisuuksista varhaiskasvatukselle, eikä niinkään luoda ehdottomasti yhtä oikeaa määritelmää siitä, mitä 'oikeanlainen' seikkailukasvatus on.

4 VARHAISKASVATUS

4.1 Varhaiskasvatuksen määritelmä

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista sekä tavoitteellista kasvatuksen, hoidon ja opetuksen muodostamaa kokonaisuutta, jossa pedagogiikalla on suuri merkitys lasten kasvatuksessa (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 §2).

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään luoden vanhemmille lapsineen erilaisia mahdollisuuksia. Varhaiskasvatustoiminnan tulisi siis rikastaa perheiden elämää. (Helenius, A. & Lummelahti, L. 2018. s.11). Tällaisina mahdollisuuksina voisoin nähdä esimerkiksi vanhempien mahdollisuuden työelämässä olemiseen taikka opiskelemiseen myös lapsen varhaisempien vuosien aikana. Lapselle on samaan aikaan turvattu se, että hän saa tarvitsemansa hoidon sekä huolenpidon

myös tuona aikana, sekä lisäksi hänen kehitystasonsa mukaista pedagogista toimintaa kehityksensä tueksi. Näen, että hyvä varhaiskasvatus tukee perheiden hyvinvointia ja omalta osaltaan on siten turvaamassa lapsen tervettä kasvua ja kehitystä. Varhaiskasvatuksen ei kuuluisi olla kuluttavaa lapselle eikä perheelle, vaan antaa heille eväitä pitkälle elämään.

4.2 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka

Varhaiskasvatuksen ajatellaan koostuvan erilaisista osa-alueista, jotka yhdessä luovat varhaiskasvatuksen kokonaisuudessaan. Nämä osa-alueet ovat hoito, kasvattaminen sekä opettaminen, jotka on nostettu esiin myös varhaiskasvatussuunnitelmaan, kertoo Hännikäinen (2013. s.30).

On tärkeää, että arjen sujumisesta varhaiskasvatuksen parissa huolehditaan ja lapsen perustarpeet täytetään, mutta lapset tarvitsevat myös pedagogisesti suunniteltua sekä ohjattua toimintaa. Lasten tulisi saada kasvatusta ja opetusta päivittäin, mihin heillä on myös oikeus. (Gyekye, M. & Nikkilä, P. 2013. s.24). Tämä vaatii kasvattajilta kykyä suunnitella toimintaa etukäteen sekä joustavuutta suunnitelmien muuttamiseen, jos jokin ajateltu toiminta ei olekaan mahdollinen järjestettäväksi esimerkiksi sääolosuhteiden tai lasten vireystason takia. Toiminnan lapsilähtöisyys kasvattajan onkin hyvä pitää mielessä ja olla valmis joustamaan suunnitelmistaan tilanteen selkeästi niin vaatiessa. Ei ole mielestäni kannattavaa esimerkiksi istuttaa lapsia kuuntelemassa satua, jos lasten mielenkiinto ei sillä hetkellä ole riittävää juuri siihen toimintaan. Uskon, että kanavoimalla lasten energiaa johonkin vaihtoehtoiseen tekemiseen, voi ryhmä pysyä rauhallisempana ja siten myös oppimiselle on enemmän mahdollisuuksia. Satuhetki saattaa taas toimia paremmin myöhemmässä hetkessä, jossa lapset malttavat kuunnella pidempääkin tarinaa. Vaihtoehtoista toimintaa olisikin siis hyvä miettiä etukäteen valmiiksi, jotta toimintoja ei jouduta kokonaan perumaan, jolloin se voisi vaikuttaa negatiivisesti pedagogisen toiminnan järjestämiseen. Myös kasvattajalle on usein vähemmän kuormittavaa, kun varasuunnitelma on olemassa. Toki myös lasten mielenkiinnon kohteiden kuunteleminen ja lapsilta tulevien ideoiden toteuttaminen ei ole ollenkaan huono tapa toimia, kunhan toiminnassa on taustalla jokin pedagoginen ajatus ja tavoitteet, mitä kohti pyritään.

Tulee muistaa, että lapsilla on oikeus oppimiseen ja uuden kokeilemiseen ja sitä ei saa turhan usein sivuuttaa, kun järjestetään toimintaa lasten etujen mukaisesti. Kuitenkaan toimintatuokiot eivät aina ole kaikki kaikessa, vaan mielestäni myös muu päiväkotiarkea voi olla lapselle täynnä oppimistilanteita, jos hänelle siihen annetaan kokopäiväpedagogiikkaa hyödyntämällä mahdollisuus. Karilan (2017, s.10.) mukaan kokopäiväpedagogiikalla tarkoitetaan sitä, että pedagogisen toiminnan kannalta niin leikkihetket ulkona kuin sisälläkin, pukemis-, riisumis- ja ruokailutilanteet ovat aivan yhtä merkityksellisiä tilanteita kuin varsinaiset toimintatuokiotkin.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2018 pedagogiikka tarkoittaa varhaiskasvatustieteelliseen tietoon pohjaavaa, varhaiskasvatuksen ammattilaisten toteuttamaa toimintaa. Tällä toiminnalla pyritään siihen, että varhaiskasvatuksen parissa toimitaan lasten hyvinvointia lisäävällä tavalla niin, että lasten oppiminen mahdollistetaan. (Opetushallitus. 2018. s.22). Kasvatus voidaan ajatella kasvun ohjaamisena sekä näin lapsen vaikuttamisena. Kun tätä kasvun ohjaamista tarkastellaan pedagogisesta näkökulmasta, niin huomion tulisi kiinnittyä seikkoihin, kuten miten sekä miksi lasta kasvatetaan valittujen tapojen mukaan. Samalla kasvattajan olisi hyvä tarkastella omaa osaamistaan ja sitä, mikä hänen toiminnastaan ja vuorovaikutuksestaan lapsen kanssa tekee pedagogista toimintaa. (Hämäläinen, J. & Nivala, E. 2008. s.199). Kun kasvatamista ajatellaan lapsen kasvun ohjaamisena, mielestäni onkin erittäin tärkeää ja tarkoituksenmukaista miettiä niitä seikkoja, miksi kasvatetaan kuten kasvatetaan. Toiminnalla tulee olla aina lasten etujen mukainen tarkoitus, eikä kasvattaja saa esimerkiksi ohjailta lapsia oppimaan heille epäedullisia taitoja vaikkapa hyötyäkseen tästä itse.

Tärkeää varhaiskasvatusta toteutettaessa ja sen pedagogisia seikkoja tarkasteltaessa on huolehtia myös siitä, että jokainen lapsi saa mahdollisuuden toimintaan osallistumiseen. Kasvattajan tulee kuulla hiljaisempienkin lasten ääni eikä tarttua vain innokkaimpien lasten aloitteisiin. Tämä ei tarkoita lasten pakottamista toimintaan osallistumiseen, vaan sitä, että toimintaan osallistumiseen kehoitetaan ja ylipäätään luodaan mahdollisuuksia. Osallisuus toki tarkoittaa paljon muutakin kuin vain tiettyyn toimintaan osallistumista; siihen liittyy läheisesti myös tunne siitä, että on osa ryhmää, jossa toimii. (Tiainen, T. & Välimäki, V. 2015. s.14). Ajattelen, että varhaiskasvatuksen

parissa työskentelevien on tärkeää tarkkailla ryhmän toimintaa ja dynamiikkaa tarkemmin. Toimintaa suunniteltaessa on hyvä ottaa huomioon se, millaisia lapsia ryhmässä on ja mikä on heidän kannaltaan kehittävää ja lasten etuja palvelevaa. Ryhmän dynamiikalla on myös oma merkityksensä.

4.3 Oppimisen alueet varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat Opetushallituksen antama, varhaiskasvatustalakiin pohjautuva valtakunnallinen määräys. (Opetushallitus. 2018. s.7). Sen mukaan jokaisella lapsella, joka on päiväkodissa taikka perhepäivähoitajalla, tulee olla oma varhaiskasvatussuunnitelma, joka on laadittu päiväkodin oman, paikallisen sekä valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelmien pohjalta yhteistyössä lapsen varhaiskasvatuksesta vastaavan kasvattajan, lapsen huoltajien sekä myös lapsen kanssa esimerkiksi lapsen oman kerronnan kautta. (Opetushallituksen internetsivut. 2020). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on myös lisäksi kerrottu pedagogiikasta ja esimerkiksi oppimisen alueista, jotka kuvastavat pedagogisen toiminnan keskeisimpiä tavoitteita ja sisältöjä varhaiskasvatuksen toteutuksessa. (Opetushallitus. 2018. s.40).

Oppimisen alueet ovat Opetushallituksen (2018. s.40) mukaan: ”kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn”. Nämä oppimisen alueet ovat ikään kuin ohjenuora varhaiskasvatuksen parissa työskentelevälle henkilöstölle. Ne ohjaavat heitä huomioimaan lapset kokonaisvaltaisesti ja kehittämään heille pedagogista toimintaa siten, että lasten kehittyminen ja oppiminen turvataan. (Opetushallitus. 2018. s.40). Oppimisen alueet liittyvät kaikki toisiinsa, eivätkä siis ole irrallaan toisistaan toteutettavia alueita, vaikka jokaiselle alueelle onkin asetettu myös omat oppimistavoitteensa (Helenius, A. & Lummelahti, L. 2018. s.91–92).

Varhaiskasvatuksen yksi suuri tavoite on auttaa lapsia kehittymään heidän kielellisissä valmiuksissaan samalla tukien lasten identiteetin sekä vuorovaikutuksen kehittymistä. Päiväkodissa lasta kannustetaan puheen tuottamiseen ja tavoitellaan lasten kielen käytön vahvistumista. Samoin varhaiskasvatuksen parissa pyritään siihen, että lapset saavat ilmaista itseään ja samalla kehittää itseilmaisun taitojaan. Myös

kulttuuriin ja taiteeseen tulisi lapsia tutustuttaa lasten ikä- ja kehitystasoon sopivalla tavalla. Samaten varhaiskasvatuksen parissa lasten tulisi saada mahdollisuuksia harjoitella lähiympäristössään toimimista, jotta heille syntyisi kuva sen monimuotoisuudesta. Tavoitteena on, että lapsille heräisi kiinnostus ympäristöä, niin rakennettua kuin luonnon omaakin kohtaan. Samalla voidaan lapsia viritellä myös matemaattiseen ajatteluun esimerkiksi luonnossa asioita laskemalla tai syyseuraussuhteita pohtimalla. Eri-laisissa ympäristöissä voidaan myös liikkua eri tavoilla ja rakentaa lapsille terveellisiä elämäntapoja, samoin kuin päiväkodissa esimerkiksi ruokailutilanteissa voidaan niitä harjoitella. (Helenius, A. & Lummelahti, L. 2018. s. 94–95, 101, 103, 107, 114).

5 SEIKKAILUKASVATUKSEN TARJOAMAT MAHDOLLISUUDET VARHAISKASVATUKSELLE

5.1 Seikkailukasvatus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen parissa toteutettavalle seikkailutoiminnalle tunnusomaista on juuri toiminnallisuus sekä se, että kasvattaja elää mukana lasten leikeissä ja omalla toiminnallaan rohkaisee myös lapsia seikkailunomaiseen toimintaan. Kasvattajat myös kannustavat lasta kohtaamaan haasteita ja antavat tukeaan, kun lapset kohtaavat heille haastavia tilanteita. (Cavén, S. 1992. s.96).

Varhaiskasvatuksessa pedagogisen toiminnan toteutustapana käytettävä seikkailukasvatus voidaan nähdä varhaiskasvatusta erinomaisesti tukevana toimintana, sillä sen keinoin lapset voivat harjoittaa monia myöhemmin elämässä tarpeellisia taitoja seikkailun keinoin. Seikkaillessa voidaan harjoittaa niin motorisia, sosiaalisia kuin tiedollisiakin taitoja sekä tukea niiden kehittymistä. (Kokljuschkin, M. 1999. s.35).

Seikkailukasvatusta voidaan soveltaa eri oppimisen alueiden sisältöjen toteuttamisessa. Seikkailu rikastuttaa toimintaa ja tuo varhaiskasvattajille vaihtoehtoisia tapoja pedagogisen toiminnan toteuttamiseen koko päiväkotipäivän ajalle. Esimerkiksi kielellisiä taitoja voidaan harjoittaa myös retkillä, sillä kirjoja voidaan ottaa mukaan ja lukea niitä retken määränpäässä tai voidaan tehdä vaikkapa suujumppaa. Luonnossa

tai kaupunkiympäristöön kohdistuvassa retkessä lapset pääsevät näkemään lähiympäristönsä toimintaa ja esimerkiksi vierailuilla museoon tai kirjastoon saadaan myös kulttuuria otettua huomioon kasvatuksessa. Retkien teemoista voidaan lasten kanssa keskustella vielä päiväkodilla, jolloin lapset saavat oppia sekä itse näkemällä ja kokeamalla että myös kuulemalla kasvattajalta teemaan liittyviä seikkoja. Liikunnallisia leikkejä on myös helppo siirtää päiväkodin ulkopuoliseen ympäristöön. Jo jalan liikkumalla saadaan liikunnallisia elementtejä mukaan toimintaan, mutta myös erilaisia liikuntaleikkejä on helppo soveltaa päiväkodin ulkopuolelle. Myös ilmaisua voidaan harjoitella päiväkodin ulkopuolella esimerkiksi tekemällä taideteoksia saatavilla olevista tarvikkeista. Lisäksi esimerkiksi matemaattisia harjoitteita voidaan tehdä muun muassa metsämatematiikan keinoin luonnonmateriaaleilla laskemalla.

Kaiken kaikkiaan seikkailunomaiseen toimintaan on mahdollista sisällyttää hyvinkin erilaisia harjoitteita, joilla on erilaiset pedagogiset tavoitteet. Kasvattajien mielikuvituksella on suuri merkitys, mutta toki myös heillä olevalla seikkailukasvattamista koskevalla osaamisella sekä muilla käytettävissä olevilla resursseilla on suuri merkitys siihen, miten seikkailukasvattamista voidaan varhaiskasvatuksessa toteuttaa.

5.2 Seikkailukasvatuksen mahdollistavat oppimisympäristöt

Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöllä tarkoitetaan niitä paikkoja välineineen, joissa lasten varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa siten, että lasten kokonaisvaltaista kehittymistä sekä oppimista voidaan tukea asianmukaisesti parhaalla mahdollisella tavalla lasten etu huomioiden. (Helenius, A. & LummeLahti, L. 2018. s.146). Vastuu tällaisen oppimisympäristön aikaansaamisesta on kasvattajilla, sillä hyvät oppimisympäristöt eivät aina synny itsestään (Hurme, K. & Kyllönen, T. 2014. s.23). Vaikka vastuu oppimisympäristön luomisesta on kasvattajien, lapset voivat kuitenkin osallistua oppimisympäristön rakentamiseen yhdessä aikuisten kanssa. Näin toimittaessa lapset voivat itse olla aktiivisia toimijoita sekä myös tavallaan oman varhaiskasvatusympäristönsä asiantuntijoita. Kun otetaan lasten asiantuntijuus huomioon, lapsia voidaan samalla tukea kohti luovaa vastuullista toimijuutta. Tällöin lapsia ei nähdä vain toiminnan kohteina, vaan aktiivisina ja aloitteellisina toimijoina. (Kronqvist, E-L. & Kumpulainen, K. 2011. s.43-46).

Hyvä oppimisympäristö on lapsille turvallinen, ja kokonaisvaltainen turvallisuus onkin keskeinen asia seikkailukasvatuksessa. Toki kasvattajan on hyvä pystyä kannustamaan lapsia kohtaamaan uusia ja siksi ehkä jännittäviä asioita seikkailun lomassa, mutta tilanteen pitää silti olla turvallinen. Jotta kasvattajalla on mahdollisuus turvallisten ja toimivien oppimisympäristöjen luomiseen, hänellä olisikin syytä olla tuntemusta lapsiryhmästä, jolle seikkailua suunnittelee, sekä yleisesti lasten kehitysvaiheista ja oppimisesta. (Kokljuschkin, M. 1999. s.51). Tällainen seikkailukasvatuksen oppimisympäristö on usein jokin ulkoympäristö, sillä ulkona on mahdollista saada kaikki seikkailukasvatuksen kolme ulottuvuutta huomioitua. Nämä ulottuvuudet ovat ulkoilma ja ympäristö, kasvatus ja seikkailu. (Karppinen, S.J.A. 2005. s.25). Toki seikkailukasvatusta voidaan järjestää myös päiväkodissa sisällä tai hyödyntää päiväkodin piha-aluetta. Aina ei tarvitse lähteä kauas retkelle, vaan toimintaan voidaan ottaa mukaan seikkailullisia elementtejä, vaikka sitä toteutettaisiinkin päiväkodin tiloissa.

5.3 Ohjaajan rooli ja merkitys seikkailukasvatuksessa

Lehtosen, Mäkelän sekä Pullin mukaan (2007. s.127–128) ammattitaitoinen ohjaaminen on tärkeää laadukkaan seikkailukasvatuksen toteutumiseksi. Seikkailukasvatuksen parissa työskentelevän tulee esimerkiksi pystyä luomaan sekä fyysisesti että tietyllä tavalla myös henkisesti turvallinen ympäristö laadukkaan kasvatuksen toteuttamiselle. Tämä vaatii ohjaajalta tietotaitoa ja omia kokemuksia ohjaamistaan asioista. Kun ohjaajalla on itsellään välineitä ohjaamiseen omien kokemustensa kautta, hänen on esimerkiksi mahdollista valita turvallinen ohjausympäristö tai vaikkapa tukea ohjattaviansa heidän kasvuprosesseissaan ja pyrkiä ymmärtämään heidän kokemuksiaan.

Ihannetilanteessa ohjaaja osaa havainnoida lapsiryhmää siten, että hän pystyy huomiomaan lasten kiinnostuksenkohteita seikkailuiden suunnittelussa. Seikkailuja voidaan suunnitella myös yhdessä etenkin hieman isompien lasten kanssa. Näin lasten omista kiinnostuksen kohteista saadaan tehtyä seikkailulle kehystarina. Tällöin ohjaaja toimii lapsilähtöisesti. Lapsilähtöisyys on hyvä muistaa myös ohjaajan itsensä suunnittelemissa seikkailuissa. Vaikka suunnitelma tulevasta seikkailuista on hyvä olla olemassa,

sen ei tulisi olla liian sitova, vaan myös lasten omille kiinnostuksenkohteille ja ideoille olisi hyvä jättää tilaa. Ohjaajan tulisi myös huolehtia siitä, että lapsi ei joudu sellaisiin tilanteisiin seikkailun parissa, joista hänellä ei ole valmiuksia selviytyä tai joista selviytyminen vaatii lapselta liikaa voimavaroja hänen ikä- ja kehitystasoonsa suhteutettuna (Kokljuschkin, M. 1999. s.58, 61). Näin seikkailun kautta saadut kokemukset ovat lapselle mieluisia oppimisen paikkoja. Seikkailukasvattaminen ja sen kautta oppiminen ei saa tuntua lapsista epämiellyttävältä tai pelottavalta.

Lehtosen, Mäkelän ja Pullin mukaan (2007. s. 131, 136) hyvä ohjaaja pystyy myös huomioimaan ympäristön asettamat haasteet seikkailukasvatuksen toteuttamiselle. Näitä voivat olla esimerkiksi haastavat sääolosuhteet, joihin ohjaajan tulisi kyetä mukauttamaan ohjaamansa toiminta niiden mukaisiksi. Samalla ohjaajan tulisi myös tarkkailla ohjattaviaan ja heidän voimavarojaan ja sopeuttaa ohjaamansa harjoitteet näiden seikkojen mukaisesti parhaalla katsomallaan tavalla asettaen siten ohjattaviensa tarpeet omiensa edelle. Lisäksi ohjaajan tehtäviin kuuluu huolehtia siitä, että jokainen hänen ohjaamaansa seikkailutoimintaan osallistuva lapsi pääsee olemaan aktiivisena osallistujana seikkailutoiminnassa. Näin ohjaaja voi pyrkiä toteuttamaan onnistuneen seikkailun. (Kokljuschkin, M. 1999. s.59).

5.4 Hyvän seikkailukasvatuksen tunnuspiirteitä

Tunnuspiirteinä hyvälle seikkailukasvatukselle voidaan pitää sitä, että kasvattajat ovat omaksuneet seikkailun idean ja sen, miksi seikkailukasvatus ylipäättään on kannattavaa sisällyttää osaksi varhaiskasvatusta. Kasvattajien tulisi myös muistaa, että jokainen lapsi on omanlaisensa oppija ja ainutlaatuinen itsensä. Tämän tiedon valossa kasvattajien tulisi osata kohdella jokaista lasta yksilönä ja hyväksyä sekä huomioida toiminnan suunnittelussa sekä ohjauksessa lasten edellytykset osallistua seikkailuun. Kasvattajien olisi myös hyvä pyrkiä muovaamaan seikkailutoimintaa juuri kyseiselle lapsiryhmälle sopivaksi. (Cavén, S 1992. s.91). Olennaista hyvän seikkailukasvattamisen toteuttamiselle onkin myös se, että seikkailutoiminnalle on asetettu tavoitteita, joiden kautta yritetään mahdollistaa ja tukea ihmisen omaa kasvuprosessia (Karppinen, S.J.A. & Latomaa, T. 2015. s.73). Näen, että tämä on mahdollista vasta, kun kasvattajat

tuntevat lapsiryhmän ja kunkin lapsen tarpeet sekä asiat, joita lapsen tulee harjoitella. Tällöin voidaan seikkailukasvatustoiminnan avulla näitä asioita saavuttaa lapsille mielekkäillä tavoilla elämyksien kautta.

Yleisesti kasvatuksen, ja siinä samassa myös seikkailukasvatuksen hyvälle toteuttamiselle varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttamisen työkaluna, tärkeää on toiminnan suunnitteleminen. Suunnittelemisen tulisi lähteä lasten kiinnostuksen kohteiden havainnoinnista ja huomioimisesta suunnittelemisen osana. Siten voidaan tuoda lasten kiinnostuksen kohteita mukaan pedagogiseen toimintaan ja näin innostaa lapsia entisestään uuden oppimiseen. Tavoittelemisen arvoista olisi myös se, että kasvattajat pyrkivät suunnittelemaan kasvatusta tuokioita laajempina kokonaisuuksina, kokopäiväpedagogiikkaa hyödyntäen. Tällainen toiminta vaatii sen, että kasvattajat pyrkivät oikeasti olemaan lapsille läsnä ja kuuntelemaan heidän toiveitaan ja havaitsemaan esimerkiksi leikeissä tai lasten puheissa useasti esiin nousseita seikkoja. (Gyekye, M. & Nikkilä, P. 2013. s.67).

6 SEIKKAILUKASVATUSOPPAAN TOTEUTTAMINEN

6.1 Hyvän oppaan lähtökohdat

Hyvällä oppaalla on selkeä tavoite, jonka se pyrkii täyttämään. Tavoitteisiin voidaan pyrkiä muun muassa taustoittamalla asiaan liittyviä taustatekijöitä, sekä antamalla vinkkejä muutoksen aikaansaamiseen. Tavoitteena on samalla myös motivoida kohderyhmään kuuluvia toteuttamaan toimissaan oppaan ajamia asioita. Tämän takia on tärkeää, että kohderyhmää on mietitty tarkkaan jo opasta tehdessä ja siihen materiaaleja hankittaessa, jotta sille asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa parhaalla mahdollisella tavalla. Kerätyn aineiston on hyvin tärkeää herättää positiivisia ajatuksia ja intoa siinä esitettyjä asioita kohtaan, jotta lukijan mielenkiinto säilyy. (Rouvinen-Wilenius. 2007. s.9).

Tekemääni opasta voidaan pitää terveyttä edistävänä aineistona, sillä tässä oppaassa autetaan tunnistamaan mahdollisia ongelmakohtia ja annetaan vinkkejä niiden korjaamiseen (Rouvinen-Wilenius. 2007. s.5–6). Seikkailukasvatuksen puuttuminen päiväkodin arjesta ei toki aiheuta lapsille terveydellistä vaaraa, mutta sen lisääminen toimivaksi osaksi arkea voi lisätä lasten viihtyvyyttä pedagogisissa toiminna sekä koko varhaiskasvatuksen toimintaympäristöissä. Mielestäni se, että lapset viihtyvät ryhmässään ja voivat oppia elämysten kautta on suuri positiivinen, hyvinvointia ja siten myös terveyttä edistävä tekijä.

6.2 Oppaan toteutusprosessi

Aloin oppaan suunnittelemisen syyskuussa 2020. Ensin aloin miettimään, mitkä olisivat niitä seikkoja, joita itse kokisin tärkeäksi nostaa esille oppaaseen. Oppaan suunnittelussa käytin myös apuna keräämääni teoreettista viitekehystä, sekä minulla olemassa olevaa tietoa seikkailukasvatuksesta käytännön tasolla. Syyskuussa 2020 kirjoitin oppaan teoriaosuuden. Samalla olin ajatellut, olisiko minun kannattavaa toteuttaa esimerkiksi haastattelu tai kysely päiväkodin kasvatusvastuulliselle henkilökunnalle. Näin saisin mahdollisesti tietää, mistä seikkailukasvatukseen liittyvistä asioista he kokevat tarvitsevansa lisätietoa. Lokakuussa päätin, että teen kyselyn (liite 1) ja pyysin siihen luvan.

Päiväkodin henkilöstöllä on myös itsellään ollut kiinnostusta seikkailukasvatuksen kehittämiseen oman toimintansa osana, ja he keskustelivat ja kirjasivat ylös seikkoja siihen liittyen syyskuussa 2020. Sain käyttää oman opinnäytetyöni tekemisen materiaaleina myös näitä päiväkodin henkilöstön pohtimia asioita ja näiden pohjalta minun oli myös helpompi suunnitella oman kyselyni tekemistä ja miettiä sitä, millaisia asioita minun enää olisi tarpeen kysyä oppaan koostamiseksi heidän tarpeidensa mukaan.

Toteuttamassani kyselyssä taustoitin sitä, millaisia asioita kasvatusvastuullinen henkilöstö toivoi, että oppaassa nostan esiin sekä sitä, mitä he ajattelevat seikkailukasvatuksen toteuttamisen osana varhaiskasvatusta, vaativan kasvattajalta. Jaoin kyselyt jokaiselle päiväkodin lapsiryhmän aikuiselle ja kerroin, mistä on kyse. Pyysin myös henkilökuntaa kertomaan kyselystä niille ryhmän kasvattajille, jotka eivät olleet

tilanteessa paikalla. Lisäksi laitoin vielä kahvihuoneeseen kaikkien nähtäville infolapun koskien kyselyä, kyselyiden palautuslaatikon, sekä muutaman ylimääräisen kyselylomakkeen varalle, jos alkuperäiset esimerkiksi hukkuisivat. Vastausaikaa kyselyyn annoin 7.10.-6.11.2020 välisen ajan, eli kuukauden verran. Muistuttelin kyselystä ja pidensin vastausaikaa vielä 11.11.2020 asti. Noin puolet kyselyn saaneista vastasi siihen, lukumäärällisesti tämä tarkoitti kuutta saatua vastausta. Saamieni vastausten pohjalta lähdin suunnittelemaan ja kokoamaan seikkailukasvatusopasta. Opas oli alustavasti valmis joulukuussa 2020, mutta viimeistelyä jatkoin pitkälle tämän jälkeen. Lopullisesti oppaan oli tarkoitus olla valmis maaliskuussa 2021, jolloin sen esittelisin päiväkodin henkilökunnalle.

Oppaan esittelinkin yhteistyöpäiväkodilleni maaliskuussa 2021. Kerroin oppaan tarkoituksesta sekä sisällöstä tiivistetysti päiväkodin kasvatusvastuulliselle henkilöstölle, joka tuolloin oli paikalla. Opas myös lähetettiin sähköisenä niin, että se on jokaisen kasvattajan saatavilla. Lisäksi maaliskuun aikana tulostin oppaan, sekä se laitoin tämän fyysisen kappaleen luettaville päiväkodissa olevaan 'Tutustumisen arvoista materiaalia' -kansioon. Opinnäytetyö tulee siis olemaan heillä sekä sähköisesti käytettävissä että fyysisenä kappaleena. Toki yhteistyökumppanillani on mahdollisuus tulostaa kappaleita lisää tämän yhden jättämäni kappaleen lisäksi.

Esitellessäni opasta minulle annettiin idea myös niiden materiaalien tuottamisesta, joita oppaan toimintaideoiden toteuttamiseen voidaan tarvita. Aloin kehittelemään tätä materiaalipakettia vielä oppaan ohelle maaliskuussa 2021. Materiaalipaketti sisältää oppaassa esitettyjen toimintaideoiden toteuttamisessa vaadittavia materiaaleja, muun muassa pahvista leikattuja laminoituja kehyksiä, laminoituja palasiksi leikattuja kortteja ja muita vastaavanlaisia materiaaleja. Tämä materiaalipaketti sijaitsee kaikkien saatavilla päiväkodissa pedagogiikka -pöydällä. Siirsin materiaalipaketin oheen, pois kansioista, tulostetun version oppaasta, jotta sitä olisi mahdollisimman helppo hyödyntää päiväkotiarjessa. Esittelin myös opinnäytetyöhöni tekemäni materiaalipaketin yhteistyöpäiväkodin henkilökunnalle myöhemmin maaliskuussa 2021 samalla kertoen oppaan lopullisen sijainnin. Idean lisäksi muukin saamani palaute oppaasta oli positii- vistä sekä rakentavaa. Olen itse tyytyväinen siihen, miten esittelin tekemäni oppaan, sekä toivon oppaasta olevan hyötyä yhteistyökumppanilleni seikkailukasvatustoimin- nan kehittämisessä.

6.3 Valmis opas ja sen käyttö

Opas on tarkoitettu käytettäväksi arjen apuvälineenä seikkailukasvatustuokioita suunniteltaessa, ja se valmistui nimellä *Opas varhaiskasvattajille seikkailukasvatuksen toteutukseen*. Tavoitteenani oli tehdä oppaan käyttämisestä mahdollisimman helppoa. Tähän pyrin esimerkiksi kirjaamalla oppaan toimintaideoihin tarvittavat välineet, ohjeet toiminnan järjestämiseksi, sekä oppimisen alueet, jotta kasvattajan olisi mahdollisimman vaivatonta hahmottaa millaiseen tilanteeseen mikäkin toiminta voisi olla hyvä tai miten muokata toimintaa ryhmälleen sopivammaksi.

Aluksi oppaassa kerrotaan lukijalle sen tarkoituksesta. Seuraavaksi oppaassa kerrotaan seikkailukasvatuksen teoriaa pääpiirteittäin, sekä käsitellään seikkailukasvatuksen toimintaympäristöjä. Oppaassa on kerrottu myös siitä, mitä seikkailukasvattamisen toteuttaminen voi kasvattajalta vaatia. Oppaan loppupuolella on teemoittain erilaisia aktiivisia seikkailukasvatustoimintoja. Nämä toimintaideat jakautuvat teemojen metsä/luonto, viidakko, kaupunki, joulu, avaruus sekä vuodenajat alle. Toimintoja on valittu mukaan erilaisia. Monessa toiminnassa yhdistävänä tekijänä seikkailukasvatuksen ohella on lasten liikunnallinen aktivoiminen, mutta mukana on myös rauhallisempia harjoitteita. Lisäksi mukaan nostetut harjoitteet tukevat kaikki useampaa oppimisen aluetta, liikkumisen ohella, sillä seikkailukasvattamisen ei tule viedä huomiota varhaiskasvatuksen pedagogiikan toteuttamisen kannalta merkittävilä tekijöiltä, vaan antaa lisää mahdollisuuksia varhaiskasvatuksen pedagogiselle toteuttamiselle.

Oppaan teoria on valittu kirjallisuuden perusteella ja oppaan lopussa on siten listattuna lähteet, joista opas on koostettu. Myös oppaan toimintaideat on suunniteltu kirjallisuuden pohjaten ja siitä soveltaen. Opas ei ole tämän raportin liitteenä yhteistyökumppanin toiveen mukaisesti.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessini lähti etenemään yhteydenotolla yhteistyökumppaniini. Kun aihe oli rajattu seikkailukasvatukseen, pääsin etsimään lähdekirjallisuutta ja opinnäytetyöskentely lähtikin vauhdilla etenemään sen jälkeen. Seikkailukasvattamisesta sekä varhaiskasvattamisesta lähteitä oli saatavilla hyvin, mutta seikkailukasvatuksesta varhaiskasvatuksessa en löytänyt kovinkaan paljon lähdemateriaalia, mikä johti siihen, että jouduin yhdistelemään lähteitä. Sen seurauksena lähdemateriaalia kertyikin paljon. Kirjoja ei myöskään kaikkia ollut lähikirjastossani ja osaa haluamistani kirjoista jouduin varailemaan muista Pirkanmaan alueen kirjastoista, joten jouduin odottamaan materiaalin saamista.

Seikkailukasvatus oli minulle itselleni käsitteenä melko vieras ennen opinnäytetyöskentelyn aloittamista. Siten minun täytyi aivan ensimmäiseksi itse opiskella aiheesta ja saada kattava käsitys siitä, mitä kaikkea seikkailukasvatuksella voidaan tarkoittaa, ennen kuin lähdin opinnäytetyötä kirjoittamaan. Aihe kiinnosti minua, joten sikäli asiassa ei ollut haastetta, mutta minun piti työskentelyä aloittaessa ottaa huomioon myös se, että aiheeseen kattavasti tutustuminen vaatii aikaa. Tuntui vaikealta alkaa toimimaan asiantuntijana aiheesta, josta on itse vasta hetkeä aikaisemmin opiskellut ja saanut huomata sen, että seikkailukasvatus on aiheena todella laaja; silloinkin kun se rajataan vain varhaiskasvatuksen ympärille. Toivon, että tekemässäni oppaassa olen kuitenkin osannut nostaa olennaisia asioita seikkailukasvatuksesta esiin, antaen hyvän kuvan siitä, mitä seikkailukasvatus käytännössä voi olla.

Toiminnallinen opinnäytetyö oli minulle myös aivan uusi juttu, enkä osannut ajatella sitä, kuinka työllistävä se tulisikaan olemaan. Vaikka olin kuullut monenlaisia tarinoita opinnäytetyöskentelystä ja siitä, millaista se on, vasta itse opinnäytetyötä tehdessäni huomasin, kuinka suuritöisen projektin ääressä olen. Aikaa opinnäytetyön tekemiseen onkin kulunut työtunneissa paljon, mutta prosessina opinnäytetyö ei ollut niin monimutkainen ja vaikea kuin alkuun epäilin. Olen saanut huomata, kuinka antoisaa ja opettavaista työskentely voikaan olla, kun työn imuun pääsee. Se ei vaan aina ole ollut arjen keskellä helppoa, sillä vaikka minulla oli hyvin aikaa kirjoittaa opinnäytetyötäni, aikataulut ja opinnäytetyön kirjoittamisen mahdolluttaminen omaan aikatauluuni

järkevästi tuntui minulle itselleni olevan haastavaa. Onnekseni aloitin opinnäytetyön kirjoittamisen ajoissa ja siten minulla on kuitenkin ollut aikaa työskentelylle. Kesällä 2020 kirjoitin teoreettista viitekehystä opinnäytetyöhöni töiden ohella, joten minulla oli syksyn ja talven 2020 aikana myös aikaa opinnäytetyöni kirjoittamiselle. Suurin haaste aikataulujen suhteen ei lopulta ollut ajan puuttuminen, vaan suunnittelemattomuus, sillä välillä saatoin kirjoittaa opinnäytetyötä lähes päivittäin noin tunnista pariin tuntiin. Omalle keskittymiselle se ei kuitenkaan ollut hyvä asia, sillä silloin kun juuri oli muistanut mihin viime kerralla oli jäänyt, loppuikin jo aika kirjoittaa. Toisinaan taas taukoa kirjoittamisesta saattoi tulla muutaman viikonkin verran, jolloin aikaa taas meni siihen, että palauttelin mieleeni, mihin olenkaan viimeksi jäänyt.

Toisaalta haasteita aiheutti myös vuonna 2020 vallinnut koronavirustilanne. Koronatilanteen ja opinnäytetyön tekemisen siinä ajassa koin itse stressaavaksi. Opinnäytetyöskentely tuotti minulle ajoittain suurtakin stressiä vallitsevien olosuhteiden ja omasta toiminnastani johtuneen ajankäytön hallinnan takia. Samaan aikaan halusin kuitenkin panostaa opinnäytetyöhön, sillä koin prosessin kaikesta huolimatta antoisana ja aiheen erittäin paljon itseäni kiinnostavana.

Kun otan huomioon opinnäytetyöskentelyni aikana vallinneet olosuhteet, olen itse tyytyväinen opinnäytetyöskentelyprosessini lopputulokseen. Oppaasta tuli omasta mielestäni kattava ja selkeä tietopaketti seikkailukasvatukselta. Oppaan tekeminen oli kuitenkin haastavaa, sillä minusta oli melko hankalaa valita, millaista tietoa tai toimintaideoita nostan oppaaseen. Yritin lähestyä aihetta esimerkiksi siten, millaisesta oppaasta kokisin itse olevan minulle hyötyä tulevana varhaiskasvatuksen ammattilaisena. Tämä ajatusleikki ei kuitenkaan kovin paljoa auttanut minua, sillä itse tekemäni oppaan tarkasteleminen tuntui tästä näkökulmasta haastavalta. Lopulta enemmän minua auttoi ajatus siitä, millaista tietoa varhaiskasvattajana toivoisin itselläni olevan, jos työtehtävissäni toimin varhaiskasvatuksessa toteutettavan seikkailukasvatuksen parissa. Tämän ajatuksen sekä yhteistyöpäiväkodin varhaiskasvattajille teettämäni kyselyn vastausten pohjalta lähdin suunnittelemaan sitä, mitä oppaaseen lopulta nostan esiin. Kaikista vaikeinta tässä mielestäni oli toimintaideoiden keksiminen tai valmiiden toimintaideoiden valitseminen ja soveltaminen omaan oppaaseeni sopiviksi. Mielestäni onnistuin kuitenkin valitsemaan oppaaseen harjoitteita, joita seikkailukasvatuksen teoria tukee.

Suunnittelin myös oppaan kokonaan itse ulkoasua myöden ja myös se tuntui hieman hankalalta. Halusin tehdä ulkonäöllisesti selkeän ja siistin oppaan, mutta halusin kuitenkin samalla, että opas ei olisi vain pelkkää tekstiä, vaan seassa olisi esimerkiksi kuvia ja oppaan sivujen reunassa reunapalkit. Ulkoasun suhteen minua jäi hieman harmittamaan se, että jokaisesta harjoitteesta en saanut oppaaseen kuvia. Onnistuin kuitenkin omasta mielestäni kirjoittamaan ohjeet toteuttamiselle helppolukuisiksi.

Vaikka haastavia hetkiä oli, olin kuitenkin mielestäni onnekas, kun sain niin vapaat kädet opinnäytetyöni tekoon, sillä siten sen tekeminen oli vähemmän stressaavaa ja koen että sain myös itse prosessista paljon irti. Oppaan oli koko ajan tavoitteena vastata yhteistyötahon tarpeeseen ja se oli minulle tärkeää, kun opasta kirjoitin. Opas muovautui pitkään ja jatkuvasti opinnäytetyöprosessin edetessä, mutta tämän tavoitteen pidin mielessä opasta tehdessäni.

Yhteistyökumppaniltani saamani palaute oli rakentavaa, sisälsi uusia ideoita ja oli positiivissävytteistä. Opinnäytetyö oli prosessina minulle isotöinen, sekä aikaa vievä, mutta samalla antoisa sekä ennen kaikkea opettavainen projekti. Toivon, että opinnäytetyöstäni on hyötyä yhteistyökumppanilleni ja että se tieto, mitä olen itse saanut oppia opinnäytettä työstäessäni, välittyisi oppaan kautta myös sen lukeville yhteistyöpäiväkotini varhaiskasvattajille.

Lähteet

Aaltonen, T. Seikkailuohjaajan käsikirja. 1995. Lasten keskus Oy

Airaksinen, T. & Vilkkä, H. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Cavén, S. Seikkailun mahdollisuus. 1992. Kansalaiskasvatuksen keskus

Gyekye, M. & Nikkilä, P. Arviointiympyrä- Oppimisen mahdollisuudet näkyviin. 2013. Vantaa: Pedatieto Oy.

Hakala, J.T. Opinnäyte luovasti- Kehittämis- ja tutkimustyön opas. 2000. Gaudeamus.

Helenius, A. & Lummelahti, L. Varhaiskasvatus- Perusteita. 2018. Helsinki: Books on Demand.

Humanistinen ammattikorkeakoulu. Lehtonen, K. 2017. Seikkailukasvatus ohjaamisen menetelmänä. YouTube-video, 0.16. Julkaistu 1.9.2017. Viitattu: 20.9.2020.
https://www.youtube.com/watch?v=4uhT_NM67sQ.

Hurme, K. & Kyllönen, T. Turvassa! Vahvista lapsen turvallisuuden tunnetta ja vauraua vaaratilanteisiin. 2014. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Hämäläinen, J. & Nivala, E. Kasvatustiede. 2008. Suomi: Unipress.

Hännikäinen, M. Varhaiskasvatus pienten lasten päiväkotiryhmissä. Hoitoa, kasvatusta, vai opetusta? Teoksessa: Karila, K. & Lipponen, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. 2013. Tampere: Vastapaino.

Karila, K. Mitä on varhaiskasvatuksen pedagogiikka? Teoksessa: Sajaniemi, N. & Karila, K. & Kola-Torvinen, P. & Karjalainen, S. & Tast, S. & Mertala, P. & Salomaa, S.

& Roos, P. & Neitola, M. & Rintakorpi, K. & Paananen, M. & Fonsén, E. & Onnismaa, E-L. Nyt on pedagogiikan aika! 2017. Lastentarhaopettajaliitto. Viitattu: 24.11.2020.
<https://www.vol.fi/uploads/2018/10/31eded03-pedagogiikanaikajulkaisu-6.pdf>.

Karppinen, S.J.A Seikkailullinen vuosi haastavassa luokassa. Etnografinen toimintatutkimus seikkailu- ja elämyspedagogiikasta. Oulu: Oulun yliopisto.

Karppinen. S.J.A. & Latomaa, T. (toim.). Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. 2007. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Karppinen. S.J.A. (toim.) & Latomaa, T. Seikkaillen elämyksiä 2. 2010. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Karppinen, S.J.A. & Latomaa, T. Seikkaillen elämyksiä 3. Suomalainen seikkailupedagogiikka. 2015. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Kokljuschkin, M. Seikkailuun! Varhaiskasvatuksen seikkailukirja. 1999. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kronqvist. E-L. & Kumpulainen, K. Lapsuuden oppimisympäristöt – Eheä polku varhaiskasvatuksesta kouluun. 2011. Helsinki: WSOY pro Oy

Lehtonen, K. & Mäkelä, E. & Pulli, K. Ohjaus seikkailutoiminnassa. Teoksessa: Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä- Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. 2007. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Linnosuo, O. Seikkailukokemusten vaikuttavuuden tutkimus. Teoksessa: Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. 2007. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Opetushallitus. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Pedagogisesti painottunut kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus. Viitattu 18.8.2020.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf.

Opetushallitus. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Viitattu 2.9.2020.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf.

Opetushallitus. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Oppimiskäsitys. Viitattu 14.9.2020.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf.

Opetushallitus. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Oppimisen alueet. Viitattu 19.9.2020.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf.

Opetushallitus. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet pähkinänkuoressa. Jokaiselle lapselle oma vasu. 2020. Viitattu 2.9.2020.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-pahkinankuoressa>.

Rouvinen-Wilenius, P. Tavoitteena hyvä- ja hyödyllinen terveystieteisto- Kriteeristö aineiston tuotannon ja arvioinnin tueksi. Terveyden edistämisen keskus. 2007. Viitattu 4.10.2020.

https://www.researchgate.net/publication/232569631_Tavoitteena_hyva_ja_hyodyllinen_terveysaineisto.

Tiainen, T. & Välimäki, V. Lukuja liikkuen, tavuja touhuten. 2015. Jyväskylä: PS-kustannus.

Varhaiskasvatustalaki 540/2018. Annettu Helsingissä 13.7.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540#Pidp447014208>. Viitattu 6.8.2020.

LIITE 1

Kyselylomake seikkailukasvatusoppaan taustoitukseksi

Hei! Olen kolmannen vuoden sosionomiopiskelija ja teen opinnäytetyönäni oppaan seikkailukasvatukseen liittyen yhteistyössä Touhula päiväkotinne kanssa*. Teetin kaikille päiväkodin varhaiskasvattajille kyselyn, johon vastaamalla auttaisitte minua rakentamaan opinnäytetyöstäni mahdollisimman ajankohtaisen sekä paremmin teidän tarpeisiinne ja toiveisiinne vastaavan.

Kysely on täysin anonyymi, eivätkä yksittäiset vastaukset näy opinnäytetyössä.

Toivoisin, että vastaukset olisi palautettu 6.11.2020 mennessä niille merkittyyn paikkaan taukuhuoneessa. Kiitos paljon vastauksistanne.

Terveisin: Suvi opiskelija

Miten toivoisitte seikkailukasvatuksen näkyvän ryhmänne/päiväkotinne toiminnassa?

Millaisista asioista koette tarvitsevanne lisää tietoa seikkailukasvatukseen liittyen?

(esim. tietoa seikkailukasvattamisesta, seikkailukasvattamisesta varhaiskasvatuksen osana, toimintaideoita seikkailukasvattamisen toteuttamiseksi)?

Mitä seikkailukasvatus mielestäsi vaatii työntekijältä? Koetko, että sinulla on riittävästi tietoa seikkailukasvatuksen toteuttamiseksi osana työtäsi?

Muuta lisättävää? (tarvittaessa voit jatkaa paperin kääntöpuolelle)

*nimi muokattu jälkikäteen pois